

ПОКАЗНИКИ РОСТУ ТА РОЗВИТКУ ТВАРИН – РЕЗЕРВ М'ЯСНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ

*О.В. Пиєничний, студент, alexangraf7@gmail.com
Науковий керівник – к.с.-г.н., доцент Кириченко В.А.
Миколаївський національний аграрний університет*

Вивчено динаміку живої маси молодняка овець різних генотипів та статі. Встановлено, що раціональне використання закономірностей росту і розвитку, та спрямований вплив селекції на ці процеси, дадуть можливість покращення племінних та підвищення продуктивних якостей овець асканійської тонкорунної породи.

Ключові слова: баранці, ярочки, жива маса, приріст, лінія.

Постановка проблеми. Вівчарство – єдина галузь тваринництва, від якої отримують різноманітну продукцію з цілющими властивостями: дієтичну ягнятину, молоко для виготовлення делікатесних твердих сирів та бринзи, а також незамінну сировину для текстильної промисловості – вовну, овчини, смушки та шкіри, вироби з яких за гігієнічними властивостями не мають аналогів, сприяють збереженню здоров'я і продовженню життя людини.

Вівці використовують більше грубих кормів, ніж інші види тварин. Підраховано, що більше 90% загальної кількості поживних речовин їхнього раціону складають грубі та зелені корми. З 600 різних видів бур'янів коні поїдають 82, велика рогата худоба – 56, вівці – 560 (!) видів. У Німеччині овець називають «біологічними граблями» і використовують їх для боротьби з бур'янами.

За своїми біологічними властивостями вівці ніколи не можуть бути збитковими. У молодняка овець приблизно 75% поживних речовин корму використовується на утворення м'язової тканини, кістяка, жиру, тобто м'ясної туші [5].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Показником росту та розвитку тварин у виробничих умовах служить їх жива маса, яка є результатом спадкової взаємодії генотипу та факторів зовнішнього середовища. Велику увагу живій масі приділяли багато дослідників, у зв'язку з тим що вона тісно пов'язана з розвитком тварини, вовною та м'ясною продуктивністю овець [1-4].

Постановка завдання. Метою нашої роботи було вивчити вплив лінійної приналежності тварин на живу масу ягнят при народженні та багатоплідність вівцематок.

Матеріали і методика. Дослідження проводилися в умовах ДПДГ ІТСПР “Асканія-Нова” Чаплинського району Херсонської області та на кафедрі зоогієни та ветеринарії Миколаївського НАУ на вівцях асканійської тонкорунної породи.

У роботі були використані матеріали виробничого та зоотехнічного обліку на фермі. Біометричну обробку показників було проведено за допомогою ПЕОМ у програмному забезпеченні Microsoft Excel.

Результати досліджень. Проведені нами дослідження показали, що дорослі вівці характеризувалися великою живою масою, яка становила у баранів – плідників в середньому $117,6 \pm 2,82$ кг, з коефіцієнтом варіації 7,39%, вівцематок – $62,5 \pm 2,75$ кг, з варіацією 13,6%. Тварини відповідали класу еліта згідно вимог інструкції з бонітування овецьасканійської тонкорунної породи.

Жива маса ягнят при народженні свідчить про їх ріст і розвиток в ембріональний період, а її зміна від народження до відлучення – про інтенсивність росту молодняку в молочний період. Від вівцематок асканійської тонкорунної породи було отримано добре розвинутих ягнят, при цьому баранці за живою масою переважали ярк на 0,4 кг (табл. 1, рис 1). Також в подальшому, в усі досліджені періоди, баранчики за показниками живої маси суттєво переважали ярчок. Максимальну перевагу – 14,1 кг було зафіксовано у віці 18 місяців.

Таблиця 1.

Динаміка живої маси молодняку овець різних генотипів

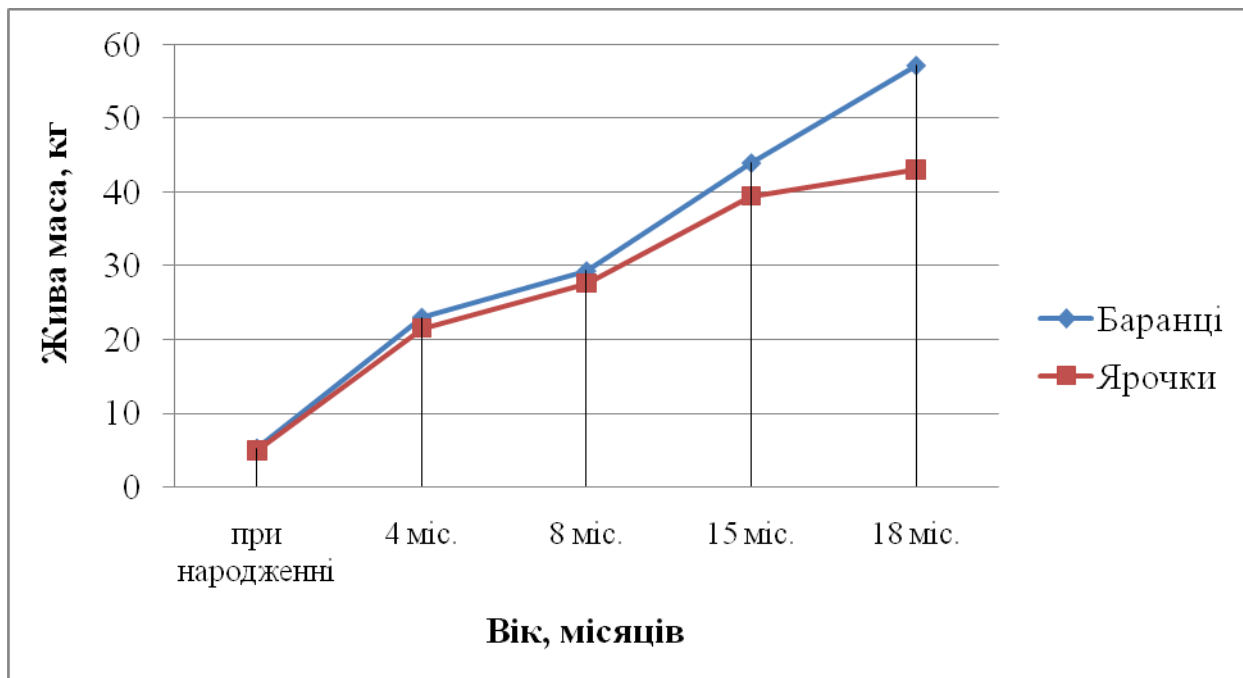
Вік, місяців	Генотип		В середньому (n=30)
	Лінія 40 (n=15)	Лінія 100 (n=15)	
Жива маса, кг – баранці:			
при народженні	5,3±0,27	5,3±0,25	5,3±0,18
4	21,6±1,12	22,8±0,99	23,0±1,21
8	29,3±0,56	29,4±0,85	29,3±0,49
15	42,9±1,64	44,9±1,94	43,9±1,26*
18	56,7±1,28	57,5±1,79	57,1±1,08
Жива маса, кг – ярочки:			
при народженні	4,85±0,26	5,0±0,23	4,9±0,17
4	21,1±0,93	21,9±1,00	21,5±0,62
8	26,6±1,08	28,5±0,63	27,6±0,65*
15	38,5±1,25	40,3±1,01	39,4±0,82*
18	42,2±0,94	43,8±1,00	43,0±0,69*

Примітка: тут і в подальшому * - $P > 0,95$; ** - $P > 0,99$; *** - $P > 0,999$.

Аналіз живої маси молодняку в залежності від лінійної приналежності тварин показав певні відмінності між тваринами різних генотипів. Так, якщо при народженні жива маса баранців всіх ліній становила 5,3 кг то в усі інші періоди жива маса особин лінії 100 переважала своїх аналогів з лінії 40 від 0,1 кг у віці 8 місяців до 2,0 кг у 15-ти місячному віці. Аналогічна закономірність спостерігається і за показниками живої маси ярчок.

Вивчення динаміки приростів живої маси молодняку (табл. 2) показало, що найбільш високі середньодобові прирости та швидкість росту мали ягнята в перші чотири місяці життя (за період підсису), коли потреби у поживних речовинах задовольнялися за рахунок молока матері. Жива маса у баранців в

цей період збільшилась на 17,7 кг, ярокчок на 16,6 кг, або в 4,4 і 4,3 рази відповідно. В наступні вікові періоди абсолютний і середньодобовий прирости знижувались в наслідок реакції на зміни умов годівлі та утримання.

Якщо абсолютний приріст живої маси від народження до 18 місяців взяти за 100% то за перший період це збільшення у баранців становило 34,1%, а ярочок 43,6% від загального приросту.

Таблиця 2

Динаміка приростів живої маси баранців та ярочок

Вік, місяців	Баранці (n=30)		Ярочки (n=30)			
	абсолютний приріст		середньодобовий приріст		абсолютний приріст	
	кг	%	кг	кг	%	г
Від народження до 4 міс.	17,7	34,1	145,1	16,6	43,6	136,1
Від 4- до 8-міс.	6,3	12,2	51,6	6,1	16,0	50,0
Від 8- до 15-міс.	14,6	28,2	69,5	11,8	31,0	56,2
Від 15- до 18-міс	13,2	25,5	146,7	3,6	9,4	40,0
Разом	51,8	100	-	38,1	100	-

В наступні вікові періоди від відлучення до 8-місячного віку приріст живої маси у молодняку сповільнився і становив у баранців 12,2%, ярочок – 16,0%, при середньодобовому прирості відповідно – 51,6 і 50,0г живої маси. Оцінюючи низькі прирости слід зазначити, що саме в цьому періоді росту і розвитку молодняку (влітку і в осені) склалися несприятливі та важкі погодні умови.

Посушливі літні та осінні місяці були несприятливими для випасу ягнят, що вплинуло на приріст їх живої маси. Період зимового утримання від 8- до 15-

місячного віку був найдовший – 210 днів, а зимою взагалі відмічається пригнічення росту овець, коли кормові і кліматичні умови були малосприятливі для їх життя. Приріст живої маси за цей період становив у баранців і ярок відповідно 28,2 і 31,0%. При цьому, середньодобові прирости у баранців були більшими, ніж у ярок на 23,7% і протягом всього періоду переважали їх за інтенсивністю приросту живої маси. Однак, ярки у річному віці досягли рівня вимог I класу за живою масою, тоді як їх ровесники баранці ще продовжували компенсувати свій розвиток. Незважаючи на те що піддослідний молодняк на протязі всього періоду дослідження утримувався в однакових господарчих умовах і при однакових господарських умовах і при однаковому типі годівлі, вони мали різні прирости живої маси, особливо в останній період від 15- до 18-місячного віку – ярки мали низькі середньодобові прирости (40г), у баранців вони становили 146,7г, або більші у 3,7 рази. Абсолютний приріст живої маси за цей період становив у ярок всього 3,6 кг, баранців 13,2 кг.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, одержані результати свідчать, що раціональне використання закономірностей росту і розвитку, та спрямований вплив селекції на ці процеси, дадуть можливість покращення племінних та підвищення продуктивних якостейовецьасканійської тонкорунної породи.

Список використаних джерел

1. Буркат В.П. Вівчарство України. К. : Аграрная наука, 2006. 614 с.
2. Даниленко Г.К., Іванова О.В. Відтворювальна здатність овець асканійської тонкорунної породи. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. Миколаїв : МНАУ, 1999. Вип. 1. С. 116-118.
3. Журавель М.П., Давиденко В.М. Технологія відтворення сільськогосподарських тварин. К. : Слово, 2005. 336 с.
4. Мельник Ю.Ф., Коваленко В.П., Угнівенко А.М. Селекція сільськогосподарських тварин. К. : Інтас, 2008. 445с.
5. <http://a7d.com.ua/tvarinnictvo/10510-dosvd-stvorennya-rozvedenny-ovectavriskogo-tipu.html>

***O. Pshenychi.* INDICATORS OF GROWTH AND DEVELOPMENT OF ANIMALS - RESERVE OF MEAT PRODUCTIVITY**

The dynamics of live weight of young sheep of different genotypes and sexes was studied. It is established that the rational use of patterns of growth and development, and the directed influence of selection on these processes, will improve breeding and productive qualities of sheep Askanian fine-wool breed.

Key words: lambs, goats, live weight, growth, line.